

Varotoimet ja huonesijoitus infektiosairauksissa sairaalahoidon aikana

Päivitetty 20.6.2022

Huonesijoittelusta

Kosketus- tai pisaravarotoimet:

- potilas hoidetaan yhden hengen huoneessa, jossa on oma wc, aina kun mahdollista
- Jos yhden hengen huonetta ei ole saatavilla, voidaan hoito joissain tilanteissa toteuttaa myös kahden hengen huoneessa noudattaen ohjetta: [Kosketus- tai pisaravarotoimien toteuttaminen usean potilaan huoneessa](#). Tällöin potilas siirretään yhden hengen huoneeseen heti sen vapauduttua
- Tarkista taulukosta infektion/sairauden/mikrobin kohdalta tarkemmat tiedot huonesijoituksesta

Infektio/sairaus/mikrobi	Tavanomaiset varotoimet (TV)	Kosketusvarotoimet (KV)	Pisaravarotoimet (PV)	Ilmavarotoimet (IV)	Varotoimien kesto, huonesijoitus, muita huomautuksia
Absessi (runsaasti erittävä)	TV	KV			• KV kunnes runsas erityis loppuu • Yhden hengen huone, jos mahdollista
Adenovirus pikkulapsilla	TV	KV	PV		• KV & PV oireiden keston ajan • Yhden hengen huone, jos mahdollista
Anthrax (pernarutto)					
- <i>kliininen sairaus</i>	TV				• Tavallinen potilashuone
- <i>altistuminen itiöitä sisältävälle jauheelle</i>	TV	KV		IV	• KV & IV kunnes ympäristö on puhdistettu jauheesta • alipainehuone ilmavarotoimien ajan
Apinarokko	TV	KV	PV	IV	• Alipainehuone
Atyyppiset mykobakteerit	TV				• Tavallinen potilashuone
Clostridium difficile					
- <i>oireeton kolonisaatio</i>	TV				• Tavallinen potilashuone
- <i>ripuli</i>	TV	KV			• Ripulin ajan ja 2 vrk ripulin loputtua: ○ Yhden hengen huone, jossa oma WC. ○ Muista käsien pesu saippualla!
CPE	TV	KV			• Yhden hengen huone, jossa oma wc • Jos on pakko sijoittaa väliaikaisesti kahden hengen huoneeseen, pitää CPE:n kantajalla olla oma WC, mikäli hän käyttää WC:tä.
Creutzfeldt-Jakobin tauti	TV				• Tavallinen potilashuone
Cytomegalovirus	TV				• Tavallinen potilashuone
Difteria (kurkkumätä)					
- <i>ihomuoto</i>	TV	KV			• KV kunnes viljely negatiivinen • Yhden hengen huone, jos mahdollista

- nielumuoto	TV		PV		PV kunnes viljely negatiivinen (kaksi vähintään 24 tunnin välein otettua viljelyä neg) Yhden hengen huone, jos mahdollista
Ebolavirus	TV	KV	PV	IV	Kaikki varotoimet koko sairauden keston ajan Alipainehuone
Enterovirusinfektiot (Coxsackie-, Echo-virukset)					
- aikuisilla	TV				Tavallinen potilashuone
- lapsilla	TV	KV			KV oireiden keston ajan Yhden hengen huone, jos mahdollista
Epiglottiitti (aiheuttajana Haemophilus influenzae)	TV		PV		PV 24 h tehoavan hoidon aloittamisesta Yhden hengen huone, jos mahdollista
ESBL-kannat					
- Klebsiella pneumoniae	TV	KV			KV aina sairaalahoidossa Yhden hengen huone, jossa oma WC. Jos joudutaan sijoittamaan kahden hengen huoneeseen, pitää ESBL Klebsiellan kantajalla olla oma WC (mikäli hän käyttää WC:tä)
- E.Coli ja muut bakteerit	TV				KV vain riskiosastoilla (veri- ja syöpätautiosastot) Muulla TV ja normaali potilashuone
Furunkuloosi (aiheuttajana stafylokokki) pikkulapsilla	TV	KV			KV oireiden keston ajan Yhden hengen huone, jos mahdollista
Gastroenteriitti (aiheuttajamikrobista riippumatta)	TV	KV			Ripulin ajan ja 2 vrk ripulin loputtua: Yhden hengen huone, jossa oma WC. Muista käsien pesu saippualla!
Haavainfektio (runsaasti erittävä)	TV	KV			KV kunnes runsas erityis loppuu Yhden hengen huone, jos mahdollista
Hepatiitti					
A-hepatiitti aikuisilla	TV				Tavallinen potilashuone
A-hepatiitti vaippaikäisillä tai inkontinenteilla	TV	KV			KV kesto: alle 3-vuotiailla sairaalahoidon ajan 3–14-vuotiailla 2 viikkoa muilla 1 viikko oireiden alusta yhden hengen huone, jos mahdollista.
B-hepatiitti	TV				Tavallinen potilashuone
C-hepatiitti	TV				Tavallinen potilashuone
E-hepatiitti	TV				Tavallinen potilashuone.
Herpes simplex					
enkefaliitti	TV				Tavallinen potilashuone
mukokutaani, uusiutuva	TV				Tavallinen potilashuone

- mukokutaani, vaikea primaari tai yleistynyt - neonataali infektio	TV	KV			KV oireiden keston ajan Yhden hengen huone, jos mahdollista

<u>Herpes zoster (vyöruusu)</u>					
- paikallinen vyöruusu	TV	KV			KV oireiden keston ajan Yhden hengen huone, jos mahdollista
- paikallinen vyöruusu immuunipuutteisella potilaalla, jolla on riski saada yleistynyt taudinkuva (T-soluvälitteinen immuunipuute esim. aktiivisten syöpähoitojen, primaarin immuunipuutoksen, AIDS-vaiheen HIV-infektion vuoksi)	TV	KV		IV	Kosketusvarotoimet riittävät, jos kyseessä on selkeästi paikallinen vyöruusu. Ilmavarotoimet otetaan käyttöön, jos herää epäily yleistymisestä. Alipainehuone Ellei alipaineistettavaa huonetta ole käytettävissä, yhden hengen huone, jossa on oma saniteetti-tila.
- yleistynyt vyöruusu	TV	KV		IV	KV & IV oireiden keston ajan Alipainehuone
Hinkuyskä (pertussis)	TV		PV		PV 5 vrk tehokkaan hoidon aloittamisesta Yhden hengen huone, jos mahdollista
HIV	TV				Tavallinen potilashuone
Ihoinfektio (runsaasti erittävä)	TV	KV			KV kunnes runsas erityys loppuu Yhden hengen huone, jos mahdollista
Impetigo (märkärupi)	TV	KV			KV 24 h tehokkaan hoidon aloittamisesta Yhden hengen huone, jos mahdollista
<u>Influenssa</u>	TV		PV		PV 5 vrk ajan Yhden hengen huone, jos mahdollista
Isorokko	TV	KV	PV	IV	Alipainehuone
<u>Koronavirus Covid-19</u>	TV	KV	PV		Varotoimien kestosta kts. erillinen ohje. Jos potilaalle tehdään aerosolia tuottavia toimenpiteitä, käytetään FFP2-hengityksensuojainta. Yhden hengen huone tai kohortti
<u>Lassakuume</u>	TV	KV	PV	IV	Varotoimet koko sairauden keston ajan Alipainehuone
<u>Lintuinfluenssa</u>	TV	KV	PV	IV	Varotoimet koko sairauden keston ajan Alipainehuone
<u>Marburgin tauti</u>	TV	KV	PV	IV	Varotoimet koko sairauden keston ajan Alipainehuone
Meningiitti					
- aseptinen tai virus	TV				Lapset KV enterovirusinfektioissa: Yhden hengen huone, jos mahdollista Aikuiset TV, tavallinen potilashuone

- meningokokki, tiedetty tai epäilty	TV		PV		PV 24 h tehokkaan hoidon aloittamisesta Yhden hengen huone, jos mahdollista meningokokki-infektioissa yhteys infektiyksikköön tartunnan jäljitystä varten
- <i>Haemophilus influenzae</i> tiedetty tai epäilty	TV		PV		PV 24 h tehokkaan hoidon aloittamisesta Yhden hengen huone, jos mahdollista
- muu bakteeri tai sieni	TV				Tavallinen potilashuone
Meningokokkisepsis tai pneumonia	TV		PV		PV 24 h tehokkaan hoidon aloittamisesta Yhden hengen huone, jos mahdollista meningokokki-infektioissa yhteys infektiyksikköön tartunnan jäljitystä varten
MERS	TV	KV	PV	IV	Varotoimet koko sairauden keston ajan Alipainehuone
Metapneumovirus	TV		PV		Yhden hengen huone, jos mahdollista
MRSA					
- kantaja	TV	KV			Yhden hengen huone, jos mahdollista
- sairaalassa altistunut	TV				Tavallinen potilashuone
- perhealtistuminen, jatkuva altistuminen	TV	KV			KV kunnes seulontavastaukset valmiit. Tämän jälkeen tulosten mukaisesti. Yhden hengen huone, jos mahdollista näytevastausta odottaessa
Mycoplasma pneumoniae	TV				Tavallinen potilashuone
Parainfluenssavirus	TV	KV	PV		KV oireiden keston ajan Yhden hengen huone, jos mahdollista
Parvorokko (parvovirus B 19 infektiö)					
- potilaalla aplastinen anemia tai immuunipuutos	TV		PV		PV aplastisessa anemiassa 7 vrk, immuunipuutteisilla sairaalahoitoaika Yhden hengen huone, jos mahdollista
- muut potilaat	TV				Tavallinen potilashuone
Pemphigus neonatorum	TV	KV			KV oireiden keston ajan Yhden hengen huone, jos mahdollista
Pneumonia, kun aiheuttaja					
- adenovirus	TV	KV	PV		KV & PV oireiden keston ajan Yhden hengen huone, jos mahdollista
- klamydia	TV				Tavallinen potilashuone
- <i>Haemophilus influenzae</i>	TV		PV		PV 24 h tehokkaan hoidon alusta

					• Yhden hengen huone, jos mahdollista
- meningokokki	TV		PV		• PV 24 h tehokkaan hoidon alusta • Yhden hengen huone, jos mahdollista
- mykoplasma	TV				• Tavallinen potilashuone
- <i>Pneumocystis jiroveci</i>	TV		PV		• Yhden hengen huone, jos mahdollista. Potilasta ei tule sijoittaa samaan huoneeseen syvästi immuunipuutteisen kanssa. PV 5vrk hoidon alusta.
- pneumokokki	TV				• Tavallinen potilashuone
- streptokokki, ryhmä A	TV		PV		• PV 24 h tehokkaan hoidon alusta • Yhden hengen huone, jos mahdollista
- muu bakteeri tai sieni	TV				• Tavallinen potilashuone
- virus	TV		PV		• Yhden hengen huone, jos mahdollista • PV oireiden keston ajan
Poliomyeliitti	TV	KV			• KV sairaalahoidon ajan • Yhden hengen huone, jos mahdollista
Rabies (vesikauhu, raivotauti)	TV				• Tavallinen potilashuone
Respiratorinen infektio (akuutti, aiheuttajamikrobi tuntematon)	TV		PV		• PV oireiden keston ajan • Yhden hengen huone, jos mahdollista
Ripuli (äkillinen infektioösi)	TV	KV			Ripulin ajan ja 2 vrk ripulin loputtua: • Yhden hengen huone, jossa oma wc. Jos joudutaan sijoittamaan kahden hengen huoneeseen, pitää ESBL Klebsiellan kantajalla olla oma wc. • Muista käsien pesu saippualla!
RSV-infektio	TV	KV	PV		• KV & PV oireiden keston ajan • Yhden hengen huone, jos mahdollista
Rutto (Yersinia pestis)					
- pneumoninen	TV		PV		• PV 72 h tehokkaan hoidon alusta • Yhden hengen huone, jos mahdollista
- imusolmukemuoto	TV				• Tavallinen potilashuone
Salmonellainfektiot	TV				• Tavallinen potilashuone
SARS	TV	KV	PV	IV	• Alipainehuone
Sikotauti (parotiitti)	TV		PV		• PV 9 vrk sylkirauhasturvotuksen alusta • Yhden hengen huone, jos mahdollista
Stafylococcus aureus-infektio					
- absessi, iho- tai haavainfektio, jos runsaasti erittävä	TV	KV			• KV kunnes runsas erityis loppuu • Yhden hengen huone, jos mahdollista
- muut	TV				• Tavallinen potilashuone

Streptococcus pyogenes -infektio					
- iho- tai haavainfektio, runsaasti erittävä	TV	KV			KV 24 h tehokkaan hoidon alusta Yhden hengen huone, jos mahdollista
- pneumonia, faryngiitti tai tulirokko	TV		PV		PV 24 h tehokkaan hoidon alusta Yhden hengen huone, jos mahdollista
- vakava invasiivinen	TV		PV		PV 24 h tehokkaan hoidon alusta Yhden hengen huone, jos mahdollista
Syfilis (kuppa, lues)	TV				Tavanomainen potilashuone
Syyhy (scabies)	TV	KV			KV 24 h tehokkaan hoidon alusta Yhden hengen huone, jos mahdollista
<u>Tuberkuloosi</u>					
- ekstrapulmonaalinen, märkivä	TV				Yhden hengen huone, jossa saniteettitila, kunnes erityis on loppunut tai saatu 3 negatiivista viljelyä. (IV hoitotoimenpiteiden aikana, jos märkäeritteen aerosolisaatiota ei voida välttää)
- keuhko- tai kurkunpää-tuberkuloosi yskösvärjäys positiivinen tai selkälaiseksi epäilty laajat tai onteloiset thx-muutokset, vaikka yskös-värjäys olisi negatiivinen	TV			IV	IV:n kesto arvioidaan yksilöllisesti hoitovasteen perusteella <u>Lääkeherkkä Tb</u>: IV kunnes on saatu kolme peräkkäistä negatiivista yskös-värjäystä eikä epäillä lääkeresistenttiä tuberkuloosia <u>Lääkeresistentti Tb</u>: IV kunnes saatu kannan herkkyysmääritys ja kaksi viikon välein kerättyä yskös-värjäys-sarjaa on vastattu negatiivisina Alipainehuone
- muu tuberkuloosi (esim. meningiitti)	TV				Tavallinen potilashuone
<u>Tuhkarokko</u> (morbilli)	TV	KV	PV	IV	IV oireiden keston ajan Alipainehuone
Tularemia (jänisrutto)	TV				Tavallinen potilashuone
Tulirokko	TV		PV		PV 24 h tehokkaan hoidon alusta Yhden hengen huone, jos mahdollista
<u>Täit</u> (pedikuloosi)	TV	KV			KV 24 h tehokkaan hoidon alusta
<u>Vesirokko (varicella)</u>	TV	KV		IV	KV & IV kunnes leesiot rupeutuneet Mielellään alipainehuone. Jos alipainehuonetta ei ole, yhden hengen huone, jossa omat saniteettitilat.
Vihurirokko (rubella)	TV		PV		PV 7 vrk ihottuman alusta Yhden hengen huone, jos mahdollista
<u>VRE</u>	TV	KV			Yhden hengen huone, jos mahdollista
Vyöruusu ks. kohta Herpes Zoster					